

H I Š E

Revija za nove
razsežnosti bivanja
>
ARHITEKTURA
OBLIKOVANJE
INTERIER
VRTOVI
BIOINTELIĞENTNO

maj 2005
Številka 27, letnik 6
2800 sit \ 12,18 eur

Peglezen: vzame mestu najmanj in dobi vse/Licenca za grdořt: nenavadna estetska občutljivost
Tokia/Sargfabrik na Dunaju: sodobni kolektivizem/Streha z razgledom: bivanje na samem vrhu
mesta/Fokus: Ljubljana skozi objektiv/Design za preživetje v mestu/Absolutni urbaniti

ŽIVETI URBANO // posebna številka

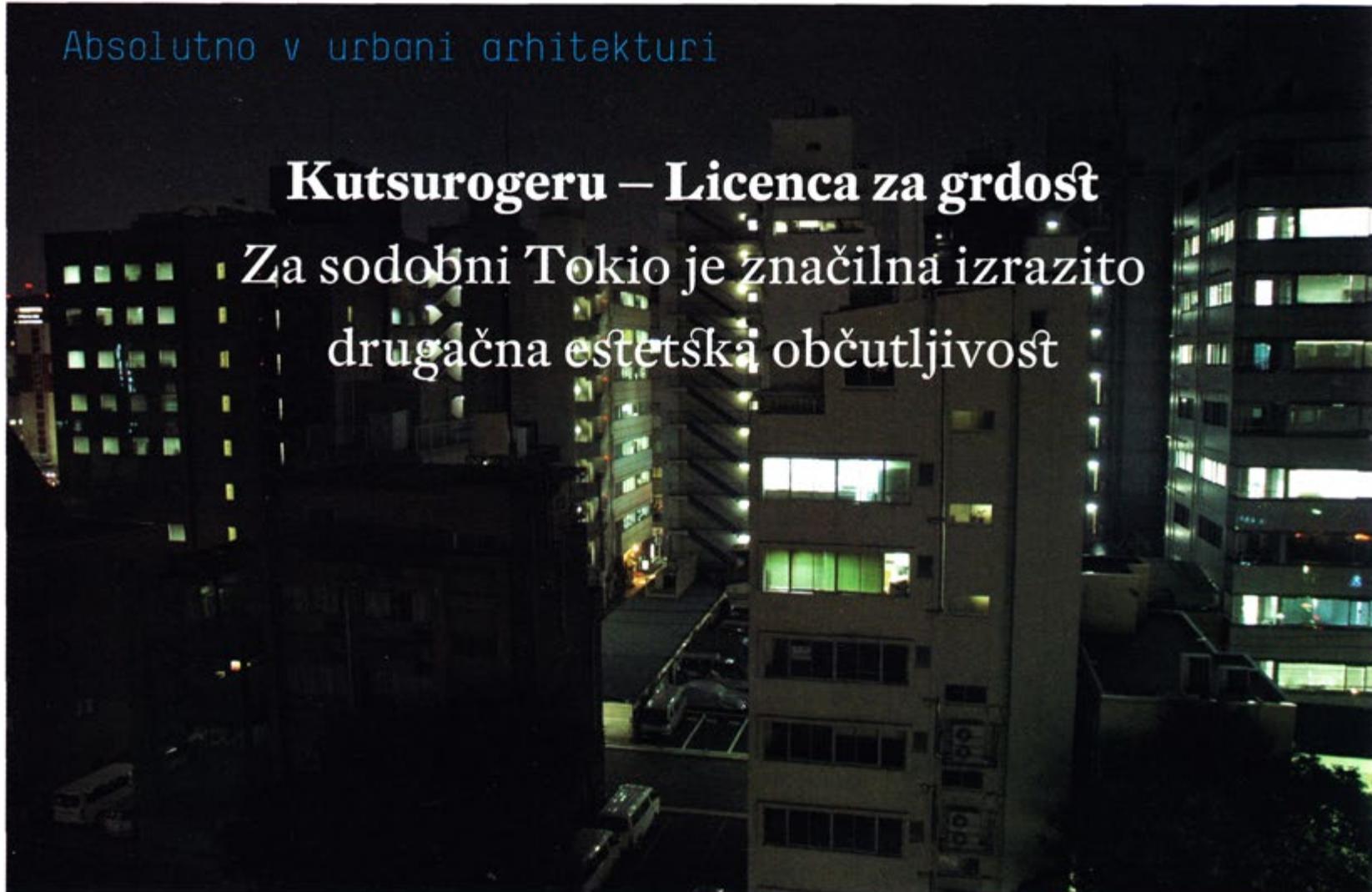

27

Absolutno v urbani arhitekturi

Kutsurogeru – Licenca za grdoš

Za sodobni Tokio je značilna izrazito drugačna estetska občutljivost

Besedilo in fotografije: Astrid Edlinger

Na obeh straneh:
Nihombasi in Ikebukura, dve četrti v Tokiu

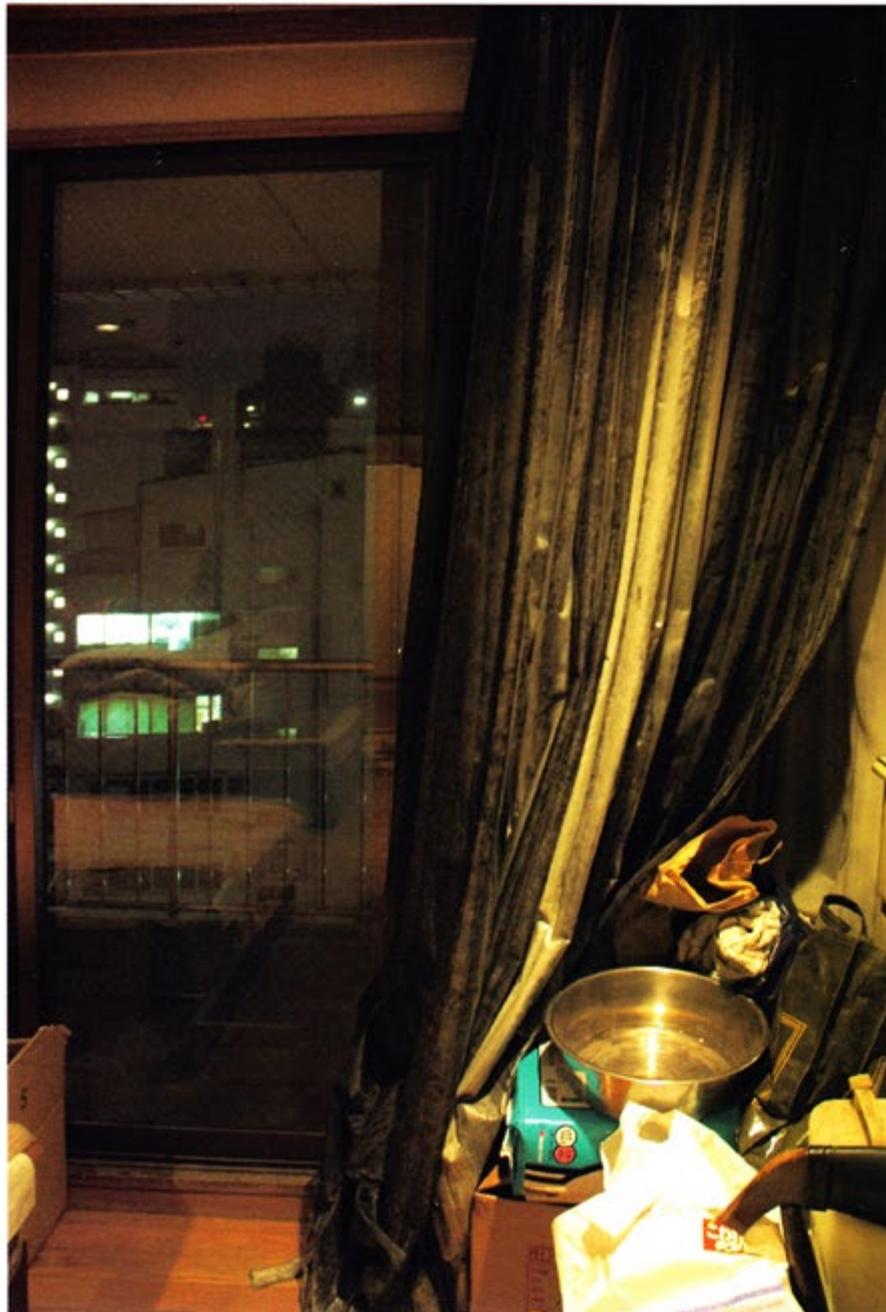

Hiše in domovi v Tokiu niso narejeni "za zmeraj" in tipičen prebivalec Tokia bi veliko raje kupil novo oblačilo ali elektronsko igračko, kot pa da bi se trudil z načrtovanjem in opremljanjem hiše, ki jo bo tako ali tako preživel.

Čudovito oblikovan prostor je hkrati tudi strogo kontroliran prostor. "Kutsurogeru" ima v japonsščini konotacijo "spustiti si lase". Japonska družba je še danes na številnih ravneh strogo nadzorovana. Doma pa se nadzor neha.

—

Dizajn? Lepota?
Estetika? To je za prebivalce Tokia
bodisi stvar preteklosti - starinski "Edo" -
bodisi stvar za "bogate" - in "bogati"
so na Japonskem vedno "drugi".

—

Ob vrnitvi v Tokio po mesecu dni, ki sem jih preživela doma v Evropi, me razlike v mestnem tkivu in bivanjskih vzorcih prese- nečajo z novo intenzivnostjo. Evropejci - pravzaprav bi morala reči Dunajčani, saj je to mesto, ki ga najbolje poznam - prebivajo. Kar pomeni, da porabijo veliko časa, denar- ja in energije, da si poiščejo, prenovijo ali zgradijo in opremijo svoje domove. Ko izbi- rajo knjižne police, kavče ali keramične ploščice, se skušajo približati nekim splo- šno sprejetim estetskim idealom in mislijo, da bodo te stvari kupili za zmeraj. Ko je domovanje končano ali pa je - ker to lahko traja več let - vsaj vseljivo, z veseljem pova-

bijo prijatelje na obisk, ali pa preprosto "so doma".

V Tokiu pa je pristop popolnoma dru- gačen. Hiše in domovi niso narejeni "za zmeraj" in tipičen prebivalec Tokia bi veli- ko raje kupil novo oblačilo ali elektronsko igračko, kot pa da bi se trudil z načrtova- njem in opremljanjem hiše, ki jo bo tako ali tako preživel. Če se želijo srečati s prijate- lji, jih povabijo ven - in imajo pri tem na iz- biro neskončno število različnih restavracij prav za vogalom.

"Veste," reče gospa Močizuki, medtem ko srebava čaj v natlačenem neredu dnevne sobe v osemnadstropni stavbi, ki jo ima

družina v Nihombašiju, eni izmed tokijskih bogatih centralnih poslovnih četrti, "če bi imeli več denarja, bi se lahko bolj posvetili estetskim kriterijem, tako pa je vse pred- vsem praktično." Ob neki drugi priložnosti gospod Hara, ki izkoristi svoj odmor za kosilo, da mi razkaže svoje malo najeto stan- novanje v pretežno stanovanjski četrti bli- zu Ikebukura, z opravičujočo gesto pokaže na svoje slabo opremljeno stanovanje ter razloži: "Vstanem zgodaj zjutraj in se vrnem domov ob desetih ali enajstih zvečer - v bistvu prihajam sem samo spat."

Zgoraj, stanovanje Hara, levo kuhinja, desno kopalnica
Na prejšnji strani, stanovanje Močizuki, levo dnevni prostor in desno japonska soba

Ti dve izjavi zaznamujeta dva nasprotna konca družbene pokrajine urbanega Tokia: na eni strani imamo dolgoletno stanovalko iz družine posestnikov, ki je pred kakšnimi petdesetimi leti nadomestila prejšnjo dvonadstropno leseno družinsko hišo z betonsko stavbo. V pritličju je dobro uveljavljeno družinsko podjetje, najvišji dve nadstropji sta družinsko stanovanje, ostalo pa oddajajo. Na drugi strani je tridesetletni samski "uslužbenec", ki preživi več časa v službi kot doma. Mogoče se njun način življenja v podrobnostih razlikuje, vendar je njunima domovanjema skupno enako nezanimanje za estetski učinek. Dizajn? Lepota? Estetika? To je bodisi stvar preteklosti - starinski "Edo" - bodisi stvar za "bogate" (in "bogati" so na Japonskem vedno "drugi").

Velika večina prebivalcev Tokia se zadovolji z majhnimi, neuglednimi hišami ali temnimi stanovanji v betonskih, s ploščicami obloženih stanovanjskih blokih. Njihova stanovanja so opremljena s plastičnimi prefabriciranimi kopalnicami v bež barvi in naključno mešanico pohištva, ki je pogosto razmeščeno s smislom za improvizacijo in razsvetljeno z golim obročem fluorescentne svetlobe.

Običajna razlaga za takšen odnos je pomanjkanje prostora, katerega rezultat so visoke najemnine in vrtooglave cene zemljišč. Vendar je to vse preveč poenostavljena razlaga. Specifičnost socialnega prostora in družbenih vrednot - dolg delavnik, zapleten najemniški sistem ali dejstvo, da je še vedno neobičajno, če neporočen par živi skupaj - je vzrok za specifično urbano tki-

vo, značilno za Tokio. In vendar, kar je za marsikaterega zahodnjaka (in za vse večje število Japoncev) videti kot pomanjkljivost, ima tudi svoje prednosti.

Popolna estetska zasnova našega okolja določa naš način bivanja in pomeni številne omejitve, celo ustvarja pritiske. Čudovito oblikovan prostor je hkrati tudi strogo kontroliran prostor. "Kutsurogeru" ima v japonsčini konotacijo "spustiti si lase". Japonska družba je še danes na številnih ravneh strogo nadzorovana. Doma pa se nadzor neha. Stvarem pustimo, da so, kakršne so, da se zgodijo, kakor se zgodijo, pa čeprav to pomeni grdost.

—
Astrid Edlinger je arhitekturna raziskovalka in teoretičarka; na Univerzi v Tokiu trenutno dela doktorat na temo uporabe in načrtovanja arhitekturnega prostora.

KUTSUROGERU – THE LICENSE FOR UGLINESS

Urban Living in Tokyo

4.2.2005

Astrid Edlinger

Arriving in Tokyo with the new year after a month spent back home in Europe, the differences in the urban tissues and patterns of living are striking me with fresh intensity. People in Europe - or people in Vienna I should say, as this is the place I am most familiar with - dwell. That is, they spend a considerable amount of time, money and effort in finding, renovating or building and furnishing their homes. When they select their bookshelves, sofas or bathroom tiles many have an overall aesthetic view and eternity in mind. Once the work is finished or – as this might well take years - at least in a viable stage, they like to invite friends or just “be at home”. In Tokyo the approach is quite different. Houses and homes are not meant for eternity and the typical Tokyo child would rather buy some new clothes or electronic gadgets than spending his effort and time on designing and furnishing a house that he will outlive anyway. If she wants to meet friends, she invites them to eat out – and has an infinite number and variety of restaurants just around the corner to choose from.

“You know”, says Ms. Mochizuki while we sip tea sitting at a table in the cramped jumble of the living room of the family’s eight story building in Nihombashi, one of Tokyo’s wealthy central business districts, “if we had more money, we would pay more attention to aesthetical criteria, but like this, everything is just practical.” On another day, Mr. Hara, who is using his lunch break to show me around his small, rented apartment in a mainly residential area close to Ikebukuro, explains with an excusatory gesture aiming at his bare and rather uninhabited looking place: “Well, I leave early in the morning and come home at 10 or 11 at night – basically I’m only here to sleep.”

These two statements mark the opposing ends of the social landscape of urban Tokyo: On the one end stands the long-time resident, from a land-owning family, who have replaced the family’s former two story wooden house by a concrete building some fifteen years ago – the ground floor housing the long-established family business, the two top floors the family apartment, while the rest is for rent. On the other is the single “salary-man” in his thirties who spends more time at work than at home. Their life styles might differ in detail, however, their homes share the same remarkable disregard for aesthetic considerations. Design? Beauty? Aesthetics? That’s either a thing of the past – old Edo – or a thing for “the rich” (and “the rich” in Japan are always “the others”). The vast majority of Tokyo-ites content themselves with small, flimsy houses or dark apartments in tile-clad concrete condominium towers, furnished with plastic “unit baths” in beige and jumbled up furniture, often arranged with a gay sense of improvisation and often lit by a bare ring of fluorescent light.

All of this is usually explained to be a mere function of lack of space and hence high rents and land prices. Yet this is a much too simple explanation. It is rather the differences in social space and values – the long working hours, the complicated rental-system or the fact that it is still unusual for unmarried couples to live together – that produce the distinctive urban texture of Tokyo. However, what might seem like a deficiency to many a Westerner (and an increasing number of Japanese) also has its merits. A thoroughly aesthetic conception of the surrounding environment implies restrictions and constraint and may even become oppressive at times. A thoroughly beautiful space is at the same time a thoroughly controlled space. “Kutsurogeru” in Japanese has the connotation of: “to let one’s hair down”. Japanese society, even today, is strictly controlled at many levels. At home, however, control ceases. You allow things to be, however they happen to be. Even if this means ugliness.